

Univerzitet "Sv Kiril i Metodij"
Skopje

Ekonomski fakultet
Skopje

P R I S T A P E N T R U D

VIDOVI SVETSKI RELIGII

S O D R Ž I N A

- ▶ poim i nastanuvanje na religijata
- ▶ razvojni stepeni na religijata
- ▶ vidovi religii
- ▶ zaključok
- ▶ bibliografija

POIM I NASTANUVANJE NA RELIGIJATA

Postojat poveće tolkovanja na poimot religija od koi može da se izvleče edna zaednička opšta definicija deka religijata pretstavuva sinonim za vera, verba vo nešto natprirodno, sveto ili boženstveno, sozdavanje na moralni kodovi običaji, veruvawe vo natprirodni tajni sili koi upravuvaat so svetot i životot pri što svetot se prikažuva na eden nerealen, imaginaren način. Religijata pretstavuva i zbir od odgovori dadeni kako objasnuvanje za vrskata na čoveštvo so vselenata.

Religijata pretstavuva istoriska kategorija koja se razvila pod vlijanie na opšestvenite uslovi i od potrebata luđeto da si gi objasnat odredeni pojavi vo otsustvo na naučno objasnuvanje za tie pojavi. Tokmu toa čovečko neznaewe e glavnata pričina za nastanokot na religijata, koja, pri nizok stepen na razvienost na proizvodnite sili i i pri nisko materijalno i duhovno nivo se razvila kako strav od nepoznatoto i borbata so prirodata. Tie sozdavale najrazlični obredi so koi gi rešavala problemite, no samo vo svojata fantazija.

RAZVOJNI STEPENI NA RELIGIJATA

Postojat četiri istoriski razvojni stepeni na religijata:

1. **animizam** pretstavuva edno od prvite veruvawa rašireno pomeđu plemenskite narodi. Se smeta za primitivno zatoa što nema obredni sveti knigi i osnovači. Poteknuva od latinskiot zbor **anima** što znači duša. Animistite veruvaat vo duhovi i deka se što postoji ima duša. Animizmot ne prifaća razdvojuvawe na dušata i teloto. Nivno osnovno veruvawe e deka čovečkata duša postoji vo životnite, bilkite i ostanatite materijalni objekti. Za razlika od primitivnite animisti koi gi počituvale bitijata zaradi toa što se luđe i zatoa što imaat duša, sovremenite animisti gi počituvaaat luđeto i objektite samo zatoa što vo sebe nosat božestvo.
2. **totemizam** pretstavuva oblik na religiozna svest koja pretstavuva veruvawe deka site pripadnici na rodot vodat poteklo od odredeno životno. Totemizmot vsušnost pretstavuva obožuvawe na toa životno odnosno totem. Luđeto pred zaminuvawe na lov izvršuvale najrazlični obredi pred slikata na životnoto i veruvale deka

toa će gi smiri lošite sili i će im obezbedi dobar lov.

3. **politeizam** odnosno mnogubožstvo pretstavuva veruvawe vo bogovi na zemjata. Politeizmot se pojavil kako rezultatna ekonomskata neednakvost koja odreden mal broj na luđe gi izdignala visoko nad drugite pretvorajći gi vo božestva od koi zavisi životot na luđeto.

4. **monoteizam** poteknuva od grčkite zborovi **monos** što znači eden i **theos** što znači Bog. Ekonomskite neednakvosti tolku mnogu se zgolemile što taa mala grupa na bogovi se pretvorila vo eden edinstven vladetel, poradi što luđeto smetale deka i na neboto postoji eden Bog. Najgolem del od denešnite religii se monoteistički među koi se islamot, hristijanstvoto i judaizam.

VIDOVI RELIGII VO SVETOT

Postojat pet glavni svetski religii.

Toa se: hristijanstvo, islam, judaizam, budizam i hinduizam koi vo suština se slični među sebe vo odnos na veruvawata vo eden Bog,međutoa tie veruvawa gi objasnuvaat na svoj poseben način.

Hristijanstvo

Hristijanstvoto e monoteistička religija bazirana vrz životot, učewata i delata na Isus Hristos po raskažuvawata vo Noviot Zavet. Taa e prva po rasprostranetost vo svetot. Hristijanstvoto e srodna religija so judeizmot, so koj deli dosta religiozni tekstovi. Toa započnalo vo ramkite na

hebrejskata religija među sledbenicite na Isus od Nazaret. Pod vodstvo na apostolate Petar i Pavle, vo ramkite na grupata počnale da se primaat i neevrei, koja poleka se oddelila od Rabinskiot Judeizam. Nekoi evrejski hristijani ne go prifaćale ova i si razvile svoi otseci. Hristijanstvoto se raširilo preku mediteranot, so progonstva od rimskite imperatori. Bidejći se proširilo von Palestina, došlo vo kontakt so starogrčkata filizofija, od kade istoto mnogu crpelo. Hristijanskite učiteli sakale da go oddelat hristijanstvoto od drugite veri vo toa vreme preku absorbirawe na razni elementi od sovremenata paganska religija. Imperatorot Konstantin Veliki go ozakonil hristijanstvoto i go proglasil za oficijalna religija na Rimskata imperija pri krajot na 4-ti vek.

Hristijanstvoto se deli na tri osnovni granki :

- **katolicizam:** Rimokatoličkata crkva, najgolemata od site-vo koja se vbrojuvaat nekolku Istočno Katolički zaednici, kako i pomali zaednici (kako na primer Starokatolici), so poveće od edna milijarda krsteni členovi;
- **Istočno hristijanstvo:** Istočno Pravoslavni crkvi, Asirskata crkva i Pravoslavnite crkvi so vkupno členstvo od 240 milioni krsteni členovi
- **Protestanstvo:** grupi kako Anglikanci, Luteranci, Reformisti, Evangelisti, Harizmatici, Prezviterijanci, Baptisti, Metodisti, Anabaptisti, Pentekostici. Najstarata od ovie

grupi se odvoila od Rimokatoličkata crkva vo 16-tiot vek so Protestantskata Reformacija. Podocenežnite grupi se oformile kako odvojuvawa od postarite. Protestantite se deklariraat kako hristijani ili prerodeni hristijani. Vo svetot gi ima okolu 500 milioni.

Postoi ogromna raznovidnost na veruvawa pomeđu hristijanite. Bez ogled na toa, odredeni učewa se zaednički za site. Tie veruvaat deka Bog e edinstveno i večno bitie koe se состоi od tri zasebni, večni i nedelivi ličnosti: Otecot, Sinot i Svetiot Duh.

Edno od nivnite veruvawa e deka Isus umrel na Krstot, voskresnal i se vzdignal vo Nebesite po obraćaweto na negovite učenici i apostoli i deka site luđe što bilo koga živeele će stanat od mrtvite na krajot od svetot za da im bide sudeno koga toj će se vrati nazad. Isus e toj koj će gi spasi od grevot i će gi odnese vo rajot. Isto taka hristijanite veruvaat i vo zadgrogen život, odnosno raj ili pekol, a vo katolicizmot se javuva ušte edna kategorija-čistilište.

Pravoslavnite i Katoličkite hristijani go slavat Boga po pat na sedum sveti tajni: Krštevawe, Sveto Miropomazanie (Evharistika), Gospodova Večera (Pričest), Sveštenstvo, Ispoved, Brak i Eleosvetuvawe. Praktično site hristijani gi počituvaaat delata na lična pobožnost kako molitva, čitawe na Biblijata i moralniot život, ovoj stil na živeewe vklučuva ne samo pokornost na

Desette Božji Zapovedi, protolkuvani od Hrista, tuku i gubov kon bližnite po stav i dela-bilo prijatelj ili neprijatelj.

Mnogo značajna za hristijanite e i nedelnata bogoslužba koja se sastoi od nekolku komponenti kako što se: čitawe na delovi od Stariot Zavet, propoved, Evharistija (obred vo koj mali dozi leb i vino se osvetuvaat i potoa se jadat i pijat) i sobirawe na parični prilozii. Međutoa vo ponovo vreme mnogu od ovie komponenti ne se koristat osven za posebni prigodi kako što se krštevki i venčavki. Isto taka vo Pravoslavnite crkvi nema instrumenti i se pee akapela, za razlika od Protestantskite crkvi kade za vreme na bogoslužbite se sluša muzika.

Katolicite, Istočnite Hristijani i polovina od Protestantite sledat liturgiski kalendar so razni religiozni praznici, među koi najpoznat e periodot na Veliki posti. Bez razlika na koi hristijani pripadaat site go proslavuvaat Božić i Veligden, no so odredeni razliki vo datumite.

Najpoznat hristijanski simbol e krstot koj može da se najde vo mnogu varijanti koi crkvite gi sozdale za da se razlikuvaat edna od druga.

Islam

Islamot pretstavuva monoteistička religija koja se vbrojuva vo Avramskite religii i e vtora religija po rasprostranetost vo svetot.

Sledbenicite na ovaa religija se narekuvaat muslimani. Muslimanite veruvaat deka Bog ja predal svojata boženstvena reč vo oblik na otkrovenija preku razni proroci i deka Muhamed bil posleden Božji prorok. Islamot najdobro se definira preku Koranot koj za muslimanite e bezgrešna reč predadena od Alah na Muhamed. Spored islamskite naučnici islamot se definira kako sistem na zakoni i rasporedi za olesnuvawe na čovekoviot život i prifaćawe na Gospod kako sozdavač.

Islamot kako sistem ima pet bitni elementi koi vo islamskata nauka se narekuvaat Pet stolba na islamot i toa:

- **Svedočeweto** (šehadet) -toa e ključ da se bide od islamskata vera, sekoj koj navistina veruva vo ovie zborovi se vbrojuva kako musliman.
- **Molitvata** (namaz) -toj e zadolžitelen za site muslimani koi se polnoletni i nemaat psihički nedostatoci
- **Post** (islamski post) -vo mesecot Ramazan e zadolžitelno postewe za site muslimani polnoletni i vo dobra zdravsvena sostojba.
- **Zekat** -ovoj stolb se odnesuva na bogatstvoto na muslimanite. Site onie koi imaat bogatstvo poveće otkolku što e potrebno za život se dolžni da go spodelat so onie na koi im nedostasuva.
- **Poseta na Kaba**(axilak)-ovaa poseta e zadolžitelna za site onie koi imaat bogatstvo i koi možat toa da si go

dozvolat, medutoa samo vo mesecot opredelen za toa.

Vo islamot ne se dozvoleni vizuelni sliki na Bog, zatoa što toa može da dovede do idolopoklonstvo.

Ona što za hrisijanite pretstavuva Biblijata, toa za muslimanite e Koranot. Tie veruvaat deka Koranot e Božja Reč koja bila predadena na Muhamed od angelot Gabriel, bil sostaven od delovi koi podocna bile sostaveni vo edna celina i isti ot se koristi i denes. Od samiot početak muslimanite za sovršen go prifaćaat samo Koranot koj e napišan na arapski bidejći prevodite se čovekovi dela i postojat greški i nedostasuva vdahovenata poezija na originalot, poradi što golem broj na Korani sodržit del na arapski i del so prevod.

Isto taka Koranot pretstavuva i glaven izvor na muslimanskoto pravo odnosno šerijat (arapski: dobro istapkana pateka). Pokraj Koranot kako izvori na muslimanskoto pravo se javuvaat sunetot, ixmata (konsenzus na islamskata zaednica) i kijasot (analogno rasuduvawe). Muslimanskoto pravo se odnesuva na site sferi na živeewe. Islamskite zakoni zabranuvaat ubistva, zemawe kamata, piewe na alkohol i komar.

Osnovna religiozna vlast vo islamot e kadijata koj kažuva koj e prifaten, a koj isfrlen od islamot.

Bidejći islamot ne priznava sliki, često pati za dekorirawe na xamiite se koristat kaligrafirani stihovi od Koranot.

Judaizam

Judaizmot e religija na Evreite širum svetot so okolu 14 milioni sledbenici. Taa e edna od prvite zapišani monoteistički veri i edna od najstarite religiozni tradicii koi se primenuvaat denes.

Evrejskata sveta kniga se narekuva Tora koja vo sloboden prevod znači zakon. Taa pretstavuva pravilnik za privatniot, društveni, političkiot i verskiot život na Evreite.

Evrejskiot molitven dom se narekuva sinagoga. Glavnata uloga na sinagogata e zaedničkata molitva. Taa e mesto kade vernicite se sobiraat na sekoj svet den. Bogoslužba vo stroga smisla ne se sproveduva, no se ispolnuvaat rituali, molitvi i se čitaat propovedi. Evrejskiot sveštenik se narekuva rabin. Arhitekturata na sinagogite varira od država vo država, međutoa edna od najzabeležitelните e onaa vo Španija.

Budizam

Budizmot e religija osnovana od strana na indiecot Sidarta Gotama Buda. Filozofijata na ovaa religija se sastoi od stradawe i spas, odnosno deka životot e stradawe, pričini za stradaweto se strastite, a osloboduvaweto od strastite void kon spas. Taa e četvrta najgolema religija po hristijanstvoto, islamot i hinduizmot.

Hinduizam

Hinduizmot e najstara organizirana religija od site pogolemi religii vo svetot. Ponekogaš hinduizmot e oslovuvan kako kultura, a ne religija. Hinduistite veruvaat vo eden Bog koj niz istorijata poveće pati se javuval vo likot na Krišna i Buda što ni pokažuva deka tie veruvaat vo reinkarnacija, odnosno preseluvawe na dušata posle smrtta vo druga ličnost. Dušata se prenesuva poveće pati dodeka ne postigne celosen mir.

Taa e treta najgolema religija so okolu milijarda sledbenici, od koi okolu 890 milioni živeat vo Indija. Za razlika od drugite religii, hinduizmot nema osnovač. Se sozdala nekade okolu 1750 godina p.n.e. vo Indija, a denes e rasprostraneta širum jugoistična Azija.

Pogolemiot del od hinduistite veruvaat vo mnoštvo bogovi . Najznačajni hinduski bogovi se:

- **Braman**-ja pretstavuva boženstvenata, apsolutnata stvarnost
- **Višna**-go pretstavuva onoj koj dava život
- **Šiva**-go pretstavuva dobroto i zloto
- **Sarasvati**-božica na vistinata
- **Indra**-bog na molwata, gromot i vojnicate
- **Lakšmi**-božica na ubavinata
- **Kali**-božica na smrtta
- **Krišna**-junak i qubovnik

Najranite hinduistički veruvawa se zapišani vo Vedite okolu 1400 godini p.n.e., a tie se sostojat od himni i peewa.

Pokraj ovie religii koi vsušnost pretstavuvaat veruvawa vo odredeni Bogovi postojat i takvi religii koi ne veruvaat vo bogovi kako što se konfučijanizmot i xainizmot.

Konfučijanizam

Konfučijanizmot e religija što ja osnoval kineskiot filozof Konfučij vo kineskata pokraina Šangtung. Ovaa religija se smeta za državna religija na Narodna Republika Kina.

Konfučijanizmot ne se zasnova na verba vo nekoj bog, tuku sledewe na Tao(patot). Toj uči deka mudrosta na živeewe so sostoi od uramnoteženiot život, koj e vo sklad so prirodata. Značitelno mesto zazema kultot kon predcite i verata vo duhovi.

Najvažna kniga na konfučijanizmot e Analekti. Najznačajnoto učewe glasi: "Nikogaš ne im go pravi na drugite ona što ne bi sakal tie da ti go pravat tebe".

Xainizam

Xainizemot e osnovan vo 6 vek p.n.e vo Indija od strana na Mahavira. Vernicite se sobiraat vo hramovite ili svetilištata na svoite kući. Postojat okolu 4 milioni xainisti od koi najgolemiot del živeat vo Indija.

Xainistite ne veruvaat vo nieden bog. Nivnata vera se zasnova na nenasilstvoto kon site živi suštества. Tie veruvaat vo ciklusot na povtorno rađawe, spored koe dobrite duši povtorno će se rodat, no kako nagrada će dobijat povisok rang.

Monasite i monahinite xainisti živeat vo siromaštija, poslušnost i nevinost. So metlata pred sebe ja čistat zemjata za da ne zgazat nekoja bubačka, a istovremeno nosat i maski za da ne im vlezat insektite vo ustata.

ZAKLUČOK

Od dosega iznesenite podatoci možeme da zaklučime deka pokraj kulturata kako osnoven beleg po koj se razlikuvaat narodite, i religijata e suštествena karakteristika koja gi odvojuva narodite edni od drugi. No istovremeno i gi povrzuva preku verbata vo bogovite bez razlika na imiwata koi tie gi imaat dobieno vo soodvetnata religija. Religijata, odnosno različnite veruvawa na luđeto se onie koi go nasočuvaat i kreiraat nivното odnesuvawe. Za mnogu luđe vo religijata se pretočeni site nivni nadeži za podobar život. Taa pretstavuva sila koja im pomaga na luđeto da go odvojat dobroto

od zloto, a so toa da si obezbedat podobar život posle smrtta. Isto taka možeme da zaključime i deka religijata nemože da se nametne, tuku e nešto što se uči i prenesuva od generacija na generacija i deka site treba da se počituvame međusebno bez razlika na koj Bog mu veruvame bidejći Toj e eden i edinstven, bez razlika kako će go narečeme.

BIBLIOGRAFIJA

- ▶ prof. d-r Hristov Risto, Sociologija-Ekonomski fakultet, Skopje 1994 godina
- ▶ internet enciklopedia
- ▶ Svetska istorija na hristijanstvoto ,Adrian Hasting
- ▶ Nov Zavet
- ▶ www.religionfacts.com/christianity, knjiga za hristijanstvoto i istorija na crkvata

Posetite nas klikom na sajtovima ispod:

[SEMINARSKI RADOVI](#) [DIPLOMSKI](#) [MATURSKI RAD](#)
[SEMINARSKI](#) [DIPLOMSKI RAD](#) [SEMINARSKI](#)
[ESEJI](#) [FACEBOOK SEMINARSKI](#)

Uspostavljanjem ovog projekta, zadovoljila se i veoma prisutna potreba za specijalizovanim

timom, koji će na studente i omladinu pravovremeno i adekvatno delovati u edukativnom i

pozitivno usmeravajućem pravcu, ali i predstavljati efikasnu podršku u pisanju sopstvenih radova

(seminarskih, matura, maturskih, maturskih, diplomskih, master, magistarskih, doktorskih, eseja)

TIM VRHUNSKIH PREVODILACA PREVODI ZA VAS SA I NA SLEDEĆE

JEZIKE:

ENGLJSKI, FRANCUSKI, ŠPANSKI, NEMAČKI, ITALIJANSKI